

Rapport enquête Vissenbescherming en Dierenbescherming Amsterdam

Onderzoek naar de houding van de Nederlandse bevolking tegenover de sportvisserij

Stichting Vissenbescherming en
Dierenbescherming Amsterdam

Amsterdam, 25 februari 2014

Projectnummer: Z4489

Drs. Bram van der Lelij

Cecilia Keuchenius MSc

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage - anders dan integrale publicatie - is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International B.V.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
	Samenvatting	2
2	Onderzoeksresultaten	3
2.1	Verbod op hengelen geen brede steun onder Nederlandse bevolking	3
2.2	Nederlanders overwegend negatief over diervriendelijkheid hengelen	4
2.3	Nederlanders denken dat vis pijn, angst en stress voelt bij vangst	5
2.4	Helpt Nederlanders tegen nadelige gevolgen hengelen voor vissen	6
2.5	Nadenken over gevolgen voor de vis verandert houding tegenover hengelen	7
	Methode van onderzoek	8
	Gewogen en ongewogen data algemeen Nederlands publiek	9

1 Inleiding

De Stichting Vissenbescherming is opgericht in 2000 om mensen diervriendelijker en respectvoller om te laten gaan met vissen en andere in het water levende dieren. De Stichting verstrekt hiertoe wetenschappelijk onderbouwde informatie over het bewustzijn, het gedrag en de pijnbeleving van vissen. Verder stelt ze de ruwe behandeling van vissen in de (zee)visserij, de viskweek, de hengelsport, de visstroperij, het beheer van de binnenwateren en het houden van vissen thuis in aquaria ter discussie in de media. De stichting probeert door middel van goede informatie en regelgeving de diervriendelijke behandeling van vissen te bevorderen.

De Dierenbescherming Amsterdam maakt deel uit van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van dieren. Ze komt op voor alle dieren: In het wild levende dieren, gezelschapsdieren, consumptiedieren, hobbydieren, proefdieren en amusementsdieren, en wil uiteindelijk toe naar een situatie waarin het welzijn van ieder dier gewaarborgd en vanzelfsprekend is in onze maatschappij. Ook het welzijn van vissen valt hieronder. De Dierenbescherming is tegen hengelen. Het standpunt van de Dierenbescherming is dat hengelen eigenlijk een vorm van plezierjacht is; er is geen gerechtvaardigde reden om vissen voor je plezier te vangen, te verwonden, hen angst, pijn en leed aan te doen of zelfs te doden. Eerste prioriteit van de Dierenbescherming is de omstandigheden voor vissen stapsgewijs door voorlichting te verbeteren.

In opdracht van de Stichting Vissenbescherming en de Dierenbescherming Amsterdam, heeft Motivaction International B.V. een onderzoek uitgevoerd naar de houding van de Nederlandse bevolking tegenover de sportvisserij.

Samenvatting

Nederlanders overwegend negatief beeld van hengelen

Nederlanders zijn overwegend *negatief* over de diervriendelijkheid van hengelen. Zij vinden het eerder *geen* dan *wel* een diervriendelijke bezigheid en denken niet dat dit kinderen helpt respect te hebben voor dieren.

Bevolking denkt dat hengelen de vis verwondt en angst, pijn en stress bezorgt

Een meerderheid denkt dat vissen gewond raken als zij gevangen worden (63%) en dat zij pijn (55%), angst (52%) en stress (61%) ervaren.

Weerstand bij verwonding, angst, pijn en stress voor vissen en het weerhaakje

Ruim de helft van de Nederlanders vindt dat het hengelen de vis niet mag verwonden (52%), en dat de vis ook geen pijn, angst of stress mag worden toegebracht tijdens het hengelen in de vrije tijd (54%). Vier tiende zegt dan ook tegen het hengelen te zijn als dit pijn, angst of stress veroorzaakt bij de vissen (42%). Veel weerstand bestaat tegen het hengelen met een weerhaakje. De helft wil het weerhaakje aan de vishaak verbieden (49%).

Geen breed draagvlak voor verbod op hengelen

Toch is de bevolking meestal niet voor een verbod op hengelen; niet voor kinderen (18% is voor verbod) en niet als vrijetijdsbesteding voor volwassenen (14% is voor verbod).

Nadenken over gevolgen voor vis zorgt voor negatievere houding tegenover hengelen

Na te hebben nagedacht over de mogelijke nadelige effecten van het hengelen voor de vissen is de houding van de Nederlandse bevolking veranderd. Wanneer zij dezelfde stellingen beantwoorden als eerder in het onderzoek zien we dat de mening is bijgesteld. Zij zijn vaker van mening dat het hengelen door kinderen verboden moet worden (26% versus 18% voor het nadenken). Zij vinden vaker dat het hengelen als vrijetijdsbesteding van volwassenen verboden moet worden (21% versus 14%) en vinden het hengelen minder vaak een diervriendelijke vrijetijdsbesteding (13% versus 18%).

2 Onderzoeksresultaten

Voor het onderzoek is een representatieve groep van 1.024 Nederlanders ondervraagd tussen 18 en 70 jaar. Hieronder staan de belangrijkste resultaten.

In het onderzoek wordt de term 'hengelen' gebruikt om de bezigheid van het vissen aan te duiden. Hier is voor gekozen om eventuele verwarring tussen het 'vissen' verwijzend naar bezigheid en 'vissen' verwijzend naar de dieren te voorkomen.

2.1 Verbod op hengelen geen brede steun onder Nederlandse bevolking

Minderheid voor verbod hengelen door kinderen

- Het verbieden van het hengelen door *kinderen* kan rekenen op de steun van bijna een vijfde (18%) van de bevolking.
- Bijna de helft vindt echter dat het hengelen door kinderen wel moet worden toegestaan (47%).
- Ruim een derde (35%) geeft aan niet te weten of het hengelen door kinderen verboden moet worden (niet eens, niet oneens).

Minderheid voor verbod hengelen als vrijetijdsbesteding volwassenen

- 14% is voor het verbieden van hengelen als vrijetijdsbesteding bij *volwassenen*.
- Een kleine meerderheid (56%) vindt dat dit moet worden toegestaan en drie van de tien (29%) Nederlanders neemt hierover geen uitgesproken standpunt in (niet eens, niet oneens).

Figuur 1: Stellingen verbod op hengelen (n=1.024)

Ik vind dat het hengelen door kinderen verboden moet worden

Ik vind dat het hengelen als vrijetijdsbesteding van volwassenen verboden moet worden

■ Zeer oneens ■ Oneens ■ Niet eens, niet oneens ■ Eens ■ Zeer eens

2.2 Nederlanders overwegend negatief over diervriendelijkheid hengelen

- Ruim vier van de tien (43%) Nederlanders vindt het hengelen *geen* diervriendelijke manier van vrijetijdsbesteding. Een veel kleinere groep (18%) vindt het hengelen wel diervriendelijk. 39% heeft hier geen uitgesproken mening over (niet eens, niet oneens).
- Vier van de tien (39%) Nederlanders vindt hengelen *geen* geschikt middel om kinderen respect voor dieren bij te brengen. Een veel kleinere groep (22%) van de Nederlanders vindt dit wel een geschikt middel. Vier van de tien (39%) geven aan dit niet goed te weten (niet eens, niet oneens).
- Drie van de tien (31%) Nederlanders vinden dat sportvissers toestemming moeten krijgen van basisscholen om schoolkinderen te leren hoe je moet hengelen. Een ongeveer even groot deel van de Nederlandse bevolking (33%) is het hier niet mee eens. 36% geeft aan geen duidelijk standpunt in te nemen (niet eens, niet oneens).

Figuur 2: Houding ten opzichte van hengelen (n=1.024)

Ik vind dat sportvissers toestemming moeten krijgen van basisscholen om schoolkinderen te leren hoe je moet hengelen

Hengelen is een geschikt middel om kinderen respect voor dieren bij te brengen

Hengelen is een diervriendelijke vrijetijdsbesteding

■ Zeer oneens ■ Oneens ■ Niet eens, niet oneens ■ Eens ■ Zeer eens

2.3 Nederlanders denken dat vis pijn, angst en stress voelt bij vangst

- Bijna twee derde (63%) van de Nederlanders denkt dat vissen verwondingen oplopen als zij gevangen worden met een hengel.
- Een meerderheid denkt dat de vis stress voelt (61%). Ook verwacht ruim de helft dat de vis pijn (55%) en angst (52%) voelt.
- Slechts één van de tien (11%) Nederlanders denkt dat de vis niks voelt.
- Ongeveer een vijfde tot een kwart van de Nederlanders geeft aan hier geen duidelijke mening over te hebben (niet eens, niet oneens).
- Circa een tiende van de Nederlanders geeft aan niet te weten of vissen pijn, angst of stress ervaren als zij gevangen worden (weet niet/geen mening).

Figuur 3: Stellingen bewustzijn pijnervaring vissen (n=1.024)

2.4 Helpt Nederlanders tegen nadelige gevolgen hengelen voor vissen

Helpt Nederlanders vindt dat hengelen de vis niet mag verwonden

- De helft (52%) van de Nederlanders vindt het *onacceptabel* dat het hengelen als vrijetijdsbesteding vissen verwondt.
- Slechts 10% is van mening dit *wel* acceptabel is. 37% heeft hier geen uitgesproken mening over (niet eens, niet oneens).

Ruim de helft tegen pijn, angst of stress voor vissen tijdens hengelen

- Ruim de helft (54%) van de Nederlanders vindt dat bij het hengelen als vrijetijdsbesteding geen pijn, angst of stress mag worden toegebracht aan de vissen.
- Slechts 10% is van mening dat dit wel mag. Vier tiende (39%) heeft geen uitgesproken mening (niet eens, niet oneens).

Helpt tegen gebruik van het weerhaakje aan de vishaak

- De helft (49%) van de Nederlanders is voor het verbieden van het weerhaakje aan de vishaak bij het hengelen. 16% is tegen dit verbod en een derde (34%) is hier niet direct voor of tegen (niet eens, niet oneens).

Vier tiende tegen hengelen als dit pijn, angst of stress veroorzaakt bij vissen

- Als vissen pijn angst of stress krijgen van het hengelen vinden vier van de tien (42%) Nederlanders dat hengelen als vrijetijdsbesteding verboden moet worden. Een vijfde (22%) is het hier niet mee eens en 36% heeft geen uitgesproken mening (niet eens, niet oneens).

Figuur 4: Stellingen houding tegenover vissen met inachtneming verwonding, pijn en stress (n=1.024)

Het is acceptabel als vissen bij het hengelen als vrijetijdsbesteding worden verwond

Ik vind dat bij het hengelen als vrijetijdsbesteding vissen geen pijn, angst of stress mag worden toegebracht

Ik vind dat hengelen met een weerhaakje aan de vishaak verboden moet worden als vrijetijdsbesteding

Als vissen pijn, angst of stress krijgen van het hengelen, dan vind ik dat hengelen als vrijetijdsbesteding verboden moet worden

■ Zeer oneens ■ Oneens ■ Niet eens, niet oneens ■ Eens ■ Zeer eens

2.5 Nadenken over gevolgen voor de vis verandert houding tegenover hengelen

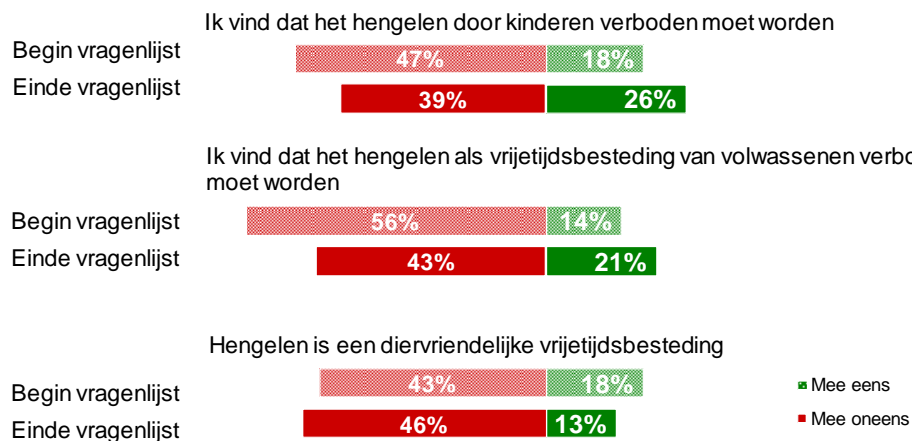
Een aantal stellingen over de houding die Nederlanders hebben tegenover de sportvisserij is zowel aan het begin als aan het einde van de vragenlijst voorgelegd. Zo is in kaart gebracht hoe de houding tegenover sportvisserij verandert als men (gedurende het invullen van de vragenlijst) nadenkt over de mogelijke nadelige gevolgen (verwonding, pijn, angst en stress) voor vissen.

Bij drie van de vijf stellingen is een duidelijk verschuiving in houding zichtbaar.

Nederlanders vaker negatief over hengelen na gedachten over de negatieve gevolgen voor de vis

- Het nadenken over de mogelijke nadelige gevolgen die het hengelen heeft voor de vissen, verandert de houding van Nederlanders over het hengelen:
 - Zij zijn vaker van mening dat het hengelen door kinderen verboden moet worden (26% versus 18% voor het nadenken).
 - Zij vinden vaker dat het hengelen als vrijetijdsbesteding van volwassenen verboden moet worden (21% versus 14%).
 - Zij vinden het hengelen minder vaak een diervriendelijke vrijetijdsbesteding (13% versus 18%).

Figuur 5: Stellingen houding tegenover vissen beantwoord aan begin en einde vragenlijst (n=1.024)

Methode van onderzoek

Het onderzoek is gebaseerd op een representatieve steekproef onder Nederlanders tussen de 18 en 70 jaar (n=1.024).

De dataverzameling vond plaats van periode 27 november tot en met 4 december 2013. Voor de dataverzameling is gebruikgemaakt van het StemPunt-panel van Motivaction (www.stempunt.nu) waar momenteel ongeveer 60.000 Nederlanders lid van zijn.

Bij de steekproeftrekking en -weging is gebruikgemaakt van propensitytechnieken. Hiermee is een representatieve afspiegeling verkregen voor sociodemografische kenmerken (leeftijd, opleiding, geslacht, regio) en sociaal-culturele oriëntaties (Mentality-milieus).

Nadere toelichting propensitytechnieken

Bij de steekproeftrekking en weging heeft Motivaction gebruikgemaakt van propensitytechnieken. Daarmee kunnen scheefheden in online panels ten opzichte van de bevolking beter worden gecorrigeerd dan bij traditionele RIM-weging. De propensitytechnieken zorgen voor een representatieve afspiegeling van de resultaten voor een groter aantal achtergrondkenmerken, in dit onderzoek leeftijd, geslacht, opleiding, regio (Nielsen-indeling) en sociaal-culturele oriëntaties (Mentality-milieu), waarbij ook interacties tussen deze variabelen zijn meegenomen. Het daarbij gehanteerde ijkbestand betreft de Mentality-metingen van 2011 en 2012, een representatief schriftelijk onderzoek dat jaarlijks wordt uitgevoerd onder ruim 1.200 Nederlanders tussen 15 en 80 jaar. Dit ijkbestand is wat betreft de sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS.

Gewogen en ongewogen data algemeen Nederlands publiek

De ongewogen percentages zijn de werkelijke steekproefpercentages. Om te zorgen dat de data een representatieve afspiegeling zijn van de Nederlandse bevolking, zijn de data propensity gewogen (zie methode van onderzoek). De onderzoeksresultaten zijn gebaseerd op deze gewogen percentages.

Kenmerken	Ongewogen		Gewogen	
	n	%	n	%
Leeftijd				
18 t/m 24 jaar	93	9,1	165	16,2
25 t/m 34 jaar	121	11,8	169	16,5
35 t/m 44 jaar	182	17,8	204	19,9
45 t/m 54 jaar	234	22,9	210	20,5
55 t/m 70 jaar	394	38,5	276	26,9
Opleidingsniveau				
Hoog (wo/hbo)	294	28,7	252	24,6
Middel (havo/vwo/mbo/mavo)	472	46,1	523	51,1
Laag (lbo/basisschool/geen opleiding)	258	25,2	249	24,3
Geslacht				
Mannen	519	50,7	494	48,2
Vrouwen	505	49,3	530	51,8
Mentality-milieu				
Moderne burgerij	217	21,2	229	22,3
Opwaarts mobilen	145	14,2	166	16,2
Postmaterialisten	124	12,1	89	8,7
Nieuwe conservatieven	93	9,1	84	8,2
Traditionele burgerij	121	11,8	117	11,4
Kosmopolieten	137	13,4	126	12,3
Postmoderne hedonisten	103	10,1	114	11,1
regio				
3 grote gemeenten	117	11,4	120	11,7
West	319	31,2	316	30,9
Noord	117	11,4	104	10,2
Oost	210	20,5	211	20,6
Zuid	220	21,5	230	22,5
Randgemeenten	41	4,0	43	4,2

